

N.F.S. Grundtvigs tale ved elevsamling på Marielyst Højskole

Taler

Nikolai Frederik Severin
Grundtvig
Forfatter, teolog, digter

Dato

2. november 1871

Sted

Marielyst Højskole

Det er nyligt sagt paa Prænt, at jeg aldrig har havt isinde at stille en ny Oplysning og Dannelse som den folkelige imod den fornemme, akademiske, men kun at lægge Bro mellem Lyset hos de Lærde og Livet hos Folket, saa de kunne lære at forsaae hinanden; men det er en mærkelig Misforstaaelse, thi vel var og maatte min første Bestræbelse være paa en Maade at lægge Bro mellem de Lærde og de Ulærde, for at de kunne virke paa hinanden til Oplysning og Dannelse paa det fælles Tungemaal, men det vilde jo være forgjæves, naar ikke derpaa fulgte en Vexelvirkning til fælles Oplysning, og en saadan var det aabenbar, jeg ventede af den folkelige Højskole paa det fælles Modersmaal.

Hvad det var for en Oplysning og Dannelse, jeg ønskede og ventede paa Fædernelandet og Modersmaalet, det mener jeg vel følger af sig selv, da Alt, hvad der skal trives og gavne i Fædernelandet paa Modersmaalet, maa nødvendig have sin Grund deri og hænge fast derved, men det kan vel trænge til at til at udtales klart saaledes, at den folkelige Højskole vel kan føre til al menneskelig Oplysning og Dannelse, men maa udgaae fra Folket selv, medens den saakaldte akademiske Oplysning og Dannelse gaaer ud fra det Fremmede og kommer aldrig levende til Folket eller gavner Fædernelandet, men gjør Folket stumt og aandelig værgeløst til Spot for de Fremmede.

Og det maa endvidere siges, at folkelig Oplysning er det Eneste, der kan afvende Faren, som man længe har lukket Øinene for, men som nu truer, idet den uoplyste Mængde paastaar, at kun det legemelige Arbejde er nyttigt og fortjener sin Løn, hvad der forøvrigt kun er et Modstykke til og tildels fremkaldt af anskuelse, som fra den anden Side er bleven gjort gjældende, at kun det aandelige arbejde fortjener at holdes i Ære, og at det legemelige igrunden er under Menneskets Værdighed, hvorfor saa ogsaa de, der udfører det, maa

betragtes og behandles som Trældyr.

Men begge Anskuelse er forkastelige; thi ligesaa vist som Gud har givet os vore legemelige Lemmer, for at vi skal bruge dem paa bedste Maade til nyttigt Arbejde, ligesaa vist er det ogsaa, at de usynlige Lemmer, de aandelige Evner, han har givet os, er bestemt til at bruges til aandeligt Arbejde, og dette fortjener vel at faae Del i det legemelige Arbejdes frugter.

Til Arbejdet paa en saadan Oplysning, som ene kan afværge den store Ulykke, der truer, ønsker jeg Lykke baade for denne Vinter og de kommende. Saa være da de Unge, som nu skal indvies i den og siden skal være dens Bærere frem, budt velkommen, og er end Karle-Flokken iaar mindre, end vi kunde ønske, saa vil vi haabe, at Arbejdet skal gaae saameget raskere og bedere for Haanden, som Rumfanget tillader en friere Bevægelse, saa de maa træde ud i Livet med saa meget større Varme og Klarhed.

Kilde

Grundtvig, N.F.S. (1956). Taler paa Marielyst Højskole 1856-1871 (red. Steen Johansen). København. Nordisk Forlag. S. 96-97

Kildetype

Dokumentation i bogværk

Tags

Højskolebevægelsen, Åbningstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/ved-vinterskolens-aabning-1871>